

ת"פ 17410/03/19 - מדינת ישראל נגד ג. חנקס בע"מ, חנקס גיל

בית הדין האזורי לעבודה תל אביב

ת"פ 17410-03-19 מדינת ישראל נ' ג. חנקס בע"מ
ואח'

בפני
בעניין: כבוד השופטת אופירה דגן טוכמכר
מדינת ישראל

המאשימה

נגד

1. ג. חנקס בע"מ
2. חנקס גיל

הנאשמים

גזר דין

העובדות

1. הנאשמים הורשעו ביום 29/4/21 בעבירות שונות לפי תקנות הבטיחות בעבודה (עבודות בניה) תשמ"ח - 1988; פקודת הבטיחות בעבודה (נוסח חדש), תש"ל 1970; תקנות הבטיחות בעבודה (עבודה בגובה) תשס"ז 2007 ותקנות הבטיחות בעבודה (ציוד מגן אישי) התשנ"ז 1997.
2. כמפורט בכתב האישום, אשר עומד ביסוד הודאתם של הנאשמים, הנאשמת 1 ביצעה עבודות באתר בעיר בת ים שבו הוקם בניין שייעודו למגורים. עובר לתחילת העבודות הנאשמים לא המציאו למפקח האזורי הודעה בכתב על פעולת הבניה (כנדרש על פי פקודת הבטיחות בעבודה [נוסח חדש], תש"ל 1970.
3. במהלך השנים 2016-2017 מפקחים מטעם משרד התמ"ת ביצעו באתר ארבע ביקורות במועדים שונים, אחת למספר חודשים כאשר בכל אחת מהביקורות נמצאו ליקויים אשר חלקם תוקנו וחלקם חזרו על עצמם מביקורת לביקורת, כמפורט בטבלה להלן:

18/1/16	7/9/16	24/4/17	5/11/17
חסר	חסר	חסר	
מסירת הודעה על מינוי מנהל עבודה			
גידור משטחי עבודה בגובה בדיקת מתקן חשמל ע"י חשמלאי	חסר	חסר	
קיום מערכת אבטחה למניעת נפילה מגובה	חסר	חסר	חסר

עמוד 1

- | חסר | חסר | אמצעים
לאבטחת
שימוש עובדים
בציוד מגן |
|---------------------------------|---|---|
| 4. | לטענת המאשימה, הנאשמים לא נקטו באמצעים סבירים למניעת העבירות. | |
| 5. | בישיבת הוכחות שתקיימה בפני ביום 29/4/21 הודיעו הצדדים כי הגיעו להסדר טיעון לפיו הנאשמים יודו בעבירות שיוחסו להם בכתב האישום והצדדים יטענו לעונש באופן חופשי. | |
| תמצית טענות הצדדים לעונש | | |
| 6. | ב"כ המאשימה, מזכיר בטיעונו לעונש את הוראות תיקון 113 לחוק העונשין, התשל"ז - 1977 המחייב את בית הדין לשקול את מתחם הענישה הראוי לעבירה בשים לב לחומרת המעשה ולמידת האשם שרובץ לפתחו של הנאשם. עוד מפנה המאשימה לפסיקת בית המשפט העליון בע"פ 4910/13 ג'אבר נ' מ"י [להלן: "עניין ג'אבר"] ולפסיקת בית הדין הארצי לעבודה בע"פ (ארצי) 12602-03-20 מ"י נ' באר הנדסה אזרחית וע"פ 32385-05-14 שמש חי נ' מ"י זאת לעניין גזירת הדין במקרים של ריבוי עבירות. | |
| | ב"כ המאשימה עומד בטיעונו על התכלית החברתית שביסוד חקיקת הבטיחות בעבודה, ועל הצורך ליצור תמריץ כלכלי לציות להוראות החוק, שכן מדובר בעבירות בעלות אופי כלכלי. | |
| 7. | לטענת ב"כ המאשימה מדובר במספר אירועים ובמספר עבירות כנגד מספר עובדים כאשר כל אחת מהעבירות יצרה מתחום סיכון נפרד ועצמאי ולפיכך יש הצדקה לכך שהענישה תביא בחשבון את ריבוי העבירות. המאשימה מפנה לסעיפים 225 ו 219 לפקודת הבטיחות [נוסח חדש], התשל"ז - 1970, וסעיף 61(א) לחוק העונשין כאשר מדובר בעבירה שהייתה עשויה לגרום מוות הקנס המקסימלי שנקבע לה עומד על סך 29,200 ובכל מקרה אחר - ₪ 14,400. לדידה של המאשימה, חלק גדול מהעבירות בהן הורשעו הנאשמים הן עבירות שהיו עשויות לגרום למוות, המאשימה גורסת כי בנסיבות העניין, בשים לב לריבוי העבירות טווח הענישה הראוי הוא 50%-70% מהקנס המקסימלי, לכל אחת מהעבירות נשוא העניין. | |
| 8. | ב"כ המאשימה מפקפק בטיעונים לפיהם יש להקל עם הנאשמים בשל מצבם הכלכלי הוא מפנה לאישור רו"ח שלפיו יש לנאשמת מלאי של דירות שטרם נמכרו ואפשר שגם נכסים נוספים שלא פורטו, וכן מצוין כי גם מצבו הכלכלי של הנאשם 2 לא בואר עד תום. | |
| 9. | בנסיבות העניין ב"כ המאשימה עותר להטלת קנס בסך 76.000 ₪ על כל אחד מהנאשמים. | |
| 10. | ב"כ הנאשמים טוענת כי הנאשם 2 הוא המנהל והבעלים היחיד של חברת בניה שעוסקת בהקמת מבנים באמצעות קבלני משנה בתחומי הבניה השונים. לטענתה, הנאשם שפעיל בענף הבניה מזה 30 שנה טעה לחשוב כי האחריות להסדרת הבטיחות בעבודה חלה על קבלני המשנה וכלל לא ידע על הביקורות שנערכו באתר עד לביקורת האחרונה שבה נכח. | |
| 11. | לטענתה, בנסיבות העניין ובהתאם להלכה שנקבעה בעניין ג'אבר יש לראות את ממצאי כל הביקורות, שנערכו כולם באותו פרויקט בניה, כעבירה אחת. בטיעוניהם מבקשים הנאשמים להסתמך על פסק דינו של בית הדין הארצי לעבודה בתיק ע"פ 57160-01-14 מ"י נ' חדוות הורים בע"מ [פורסם בבנו] (8.2.14). | |
| 12. | הנאשמים טוענים כי שיעור הקנס שנקבע לכל עבירה לפי פסק הדין בעניין באר הנדסה (35% מהקנס המקסימלי) הולם את חומרת העבירה יותר מטווח הענישה לו עתרה המאשימה. | |

13. אשר לנסיבותיהם האישיות של הנאשמים הרי שלטענתם תקופת הקורונה והמיתון בענף הבניה הובילו לפגיעה כלכלית קשה בנאשמים ובבני משפחתו של הנאשם 2 אשר מסתפק מזה מספר חודשים במשיכת משכורת בסך 15,000 ₪ (10,000 ₪ נטו) באופן המצדיק התחשבות והקלה בענישה מה גם שמדובר בהרשעה ראשונה.

דין והכרעה

14. בע"פ (ארצי) 12602 מ"י נ' באר הנדסה אזרחית בע"מ דן בית הדין הארצי לעבודה בשאלה האם כאשר באתר בניה אחד מתגלות מספר עבירות שחלקן נמשכות באופן שהן מאותרות במספר ביקורות שמבוצעות באתר - מבחינת ניתוח העובדות לצורך הענישה - האם מדובר באירוע אחד או במספר אירועים והאם מדובר בעבירה אחת או במספר עבירות נפרדות, אשר יש לגזור בגין כל אחת מהן עונש נפרד.

15. למיטב הבנתי מהטיעונים לעונש עולה כי אין בין הצדדים מחלוקת כי יש להתייחס לתקופת הבניה כאירוע אחד, ולכל אחד מהליקויים כמעשה נפרד/כעבירה נפרדת בגינה יש לקבוע את טווח הענישה ולגזור את העונש המצטבר בגין כל העבירות המגולמות באירוע, וכך בלשון בית הדין :

"ככל שהמדובר באירוע אחד המורכב ממספר מעשים נפרדים כי תקרת העונש המקסימלית אינה מוגבלת לתקרת העונש הקבועה בצד העבירה החמורה ביותר באירוע כולו, אלא היא מהווה סכומן של תקרות העונש המקסימליות בגין כל מעשה נפרד. ודוק, עסקינן בתקרה מכסימלית לאירוע אחד המורכב ממספר מעשים, כשבתוך תקרה זו ייקבע בהמשך מתחם עונש הולם. נבהיר כי גבולות מתחם העונש הולם ייקבעו בהתאם לעקרונות שנקבעו בתיקון 113, ואין חפיפה בין תקרת העונש המקסימלית שנקבעה לאירוע לבין הגבול העליון של מתחם הענישה הראוי. בהמשך, על בית הדין לגזור עונש כולל לכל העבירות בשל אותו אירוע בהתאם לעקרונות שנקבעו בתיקון 113 ביחס אשר על תמציתם עמדנו לעיל. "

16. אשר לטווח הענישה, העיקרון המנחה בענישה קובע כי על העונש להתאים לחומרת המעשה, כאשר הערכים המוגנים העומדים ביסוד העבירות לפי פקודת הבטיחות בעבודה הם ההגנה על שלומם ובטחונם של העובד.

17. כידוע, העבודה באתרי בניה היא עבודה מסוכנת, המחייבת נקיטת אמצעי זהירות מסוגים שונים, עם זאת, במרבית המקרים מחדלי בטיחות אינם מסתיימים באסון. עובדה זו, מובילה למרבה הצער לנטייה שלא להקפיד על ביצוע הוראות הבטיחות, ולעשיית דין עצמית תוך נטילת סיכונים, בפרט כאשר ביצוע התקנות ככתבן וכלשונן כרוך לא אחת בהוצאה כספית משמעותית לקבלן המבצע.

כפי שעולה מהפסיקה אליה הפנו הצדדים, מחדלי בטיחות אשר בגינם מוגשים לבית הדין הליכים פלילים הם בעלי מאפיינים שונים ומגוונים. בחלק מהמקרים המתבררים בבתי הדין מוגש כתב אישום לאחר שכתוצאה ממחדל בטיחות נפגע עובד. במקרים אחרים הגם שלא נפגע עובד, מדובר בהתנהגות חמורה היוצרת סכנה מיידית וברורה לעובדים אשר לא התגבשה, לעיתים בדרך נס. במקרים אחרים, מדובר באי קיום של הוראות בטיחות אשר לא היה בה כשלעצמה כדי לסכן את העובדים באתר.

18. אין כל ספק כי במדרג עבירות הבטיחות, יש ליחס את החומרה הגבוהה ביותר להתנהגות (במעשה או במחדל) אשר היה בה כדי ליצור סכנה בברורה ומיידית לשלומם וביטחונם של העובדים באתר, ובפרט מקום שהסכנה התממשה בפועל. בעבירות מסוג זה רף הענישה צריך להיות הגבוה ביותר. מקובלת עלי טענת

המאשימה לפיה לליקויים מתחום העבודה בגובה יש לייחס חומרה מיוחדת בשים לב לנסיין החיים המלמד כי במקרים רבים תאונות עבודה קטלניות באתרי בניה מתרחשות בדרך של נפילה מגובה. הדברים יפים אף לליקויים בתחום החשמל.

19. בעבר כבר עמדתי (ראה ת"פ (תל אביב) 57761-02-14 מ"י נ' אפריר יוזמה והשקעות בע"מ) על החשיבות שיש ליחס להקפדה על מינוי מנהל עבודה באתר בניה, אשר נובעת מהתפקיד הייחודי שהוטל על מנהל העבודה על פי התקנות ולאחריות הרבה הנגזרת מהמינוי. כך, סעיף 5 לתקנות מבהיר כי מנהל העבודה באתר הוא האחראי לשמירה על בטיחותם של כלל העובדים באתר ומחובתו לוודא את קיום הוראות הבטיחות שנקבעו בתקנות (למעט בנושאים קונקרטיים שהאחריות עליהם מוטלת על הקבלן המבצע). החל ממועד אישור המינוי האחריות לליקויי הבטיחות חלה על מנהל העבודה, ונמנע מצב שבו נזרקת האחריות מגורם אחד למשנהו, ומכאן חשיבות ההקפדה על הגשת כתב מינוי מנהל עבודה ואישורו.
20. לנוכח האמור, בעניינינו, מדובר בעבירות שחלקן ברף חומרה גבוהה, הגם שקיימת ביניהן חפיפה חלקית. עוד יש להזכיר, כי ריבוי תאונות העבודה באתרי בניה הפך זה מכבר ל"מכת מדינה" באופן שיש בו כדי להצדיק החמרה בענישה גם כאשר מדובר במעשה או במחדל אשר לא גרם כשלעצמו לסכנה ברורה ומידית לעובדים. לנוכח האמור, טווח הענישה ההולם את העבירות דנן בנסיבות ביצוען עומד על 30%-50% מהקנס העונשי המקסימלי לעבירות.
21. ראוי לציין כי המאשימה אמנם הסכימה לראות בפרויקט "אירוע אחד" יחד עם זאת, לדידי התקופה הארוכה בה התמשכו העבירות (הליקויים) באותו "אירוע" אחד מהווה נסיבה לחומרה.
22. לנוכח האמור לעיל, לא מצאתי לנכון לסטות ממתחמי העונש שקבעתי, ולפיכך יש לגזור את עונשם של הנאשמים בתוך מתחמי העונש ההולמים.
23. במסגרת גזירת העונש נתתי משקל משמעותי לשיקולי הרתעת הרבים, המשמשים תמיד בקביעת העונש בעבירות בטיחות כמו גם למשך הזמן הארוך שנמשכו. מנגד יש לזקוף לזכות הנאשמים את העובדה שמדובר בהרשעה ראשונה ואת הודאתם בעבירות שיוחסו להם, באופן שחסך זמן שיפוטי יקר. אשר למצבם הכלכלי של הנאשמים בנסיבות העניין לא מצאתי כי הראיות שהובאו מקימות משקל של ממש אשר יצדיק הפחתת הקנס, אלא פריסתו לתשלומים בלבד.
24. לאחר ששקלתי את כל טענות הצדדים החלטתי לגזור על הנאשמת 1 קנס בסך 60,000 ₪ ועל הנאשם 2 קנס 40,000 ₪. הקנס שהוטל על הנאשמים ישולם בחמישה תשלומים שווים ורצופים החל מיום 1/7/21 ובכל 1 לכל חודש שאחריו.
25. הנאשמים יחתמו על התחייבות להימנע מעבירה במשך 3 שנים בסך 29,200 ₪.

ניתן היום, י"ב סיוון תשפ"א, 23 מאי 2021, בהעדר הצדדים.